

(234. 5.)

VERSLAG DER COMMISSIE.

De ondergeteekenden, in wier handen is gesteld het verzoek van G. P. A. G. H. RÖMER, luitenant-kolonel bij het 3de regiment huzaren te 's Gravenhage, houdende herstel van grieven en betering van onrecht, welk verzoek later gevolgd is van een tweede verzoekschrift, hebben de eer het volgende verslag uit te brengen:

Adressant, in 1904 en 1905 ingedeeld in zijn tegenwoordigen rang bij het 1ste, later 4de regiment huzaren te Deventer, werd destijds door zijn toenmaligen regiments-commandant, kolonel BRAAMS, ongeschikt verklaard voor bevordering; daartegen heeft hij beide jaren een memorie van rechtvaardiging ingediend aan Zijne Excellentie den Minister van Oorlog, waarin hij tevens wees op zijne persoonlijke verhouding tot zijn beoordeelaar. De Minister van Oorlog deelt te dezen opzichte nog mee, dat met bedoelde beoordeelingen werd ingestemd over 1904 door den inspecteur generaal-majoor WÜPPERMANN, over 1905 door den inspecteur generaal-majoor SMEDING. Laatstgenoemde grondde zijne beoordeeling mede op inlichting van den vorigen chef (WÜPPERMANN). Naar aanleiding van adressants bezwaarschrift tegen de beoordeeling over 1904, verklaarde Minister BERGANSIUS dat hij, na onderzoek, den indruk had verkregen, dat de invulling van de beoordeelingslijsten door de betrokken chefs, na rijp beraad, volgens hunne gevestigde overtuiging op goede gronden was geschied. Adressant heeft in zijn memories van rechtvaardiging, evenals in een daaraan voorafgaand afzonderlijk schrijven, zijn regiments-commandant kolonel BRAAMS verzocht te mogen vernemen, op welke feiten zijn ongunstig oordeel berustte, doch daarop geen antwoord ontvangen.

In den aanvang van 1906 is hij overgeplaatst bij het 3de regiment huzaren te 's Gravenhage. Adressant beweert, dat dit is geschied ten einde in de gelegenheid te zijn alsnog zijne geschiktheid tot bevordering te toonen. Door den Minister van Oorlog wordt opgemerkt, dat dit niet aangetroffen wordt in de stukken; voorts dat adressant reeds in den aanvang van dat jaar voor regiments-commandant en kolonel is voorbijgegaan, daar een jonger in ancienniteit, zijnde luitenant-kolonel WESTENBERG, is belast met het bevel van een regiment huzaren, nadat in de voordracht adressant voor bevordering ongeschikt was geoordeeld, terwijl de voorgedragene alleen daarom niet als commandant werd benoemd, omdat art. 13, 3de lid, Bevorderingswet voor de landmacht 1902, dit niet gedoogde (1); dientengevolge werd adressant overgeplaatst naar het 3de regiment huzaren. Reeds vroeger was adressant voorgedragen om in eene andere omgeving te worden geplaatst. De inspecteur der cavalerie heeft, op des Ministers daaromtrent gedane vraag, geantwoord, dat zoomin zijn ambtsvoorganger als generaal-majoor BRAAMS te kennen heeft gegeven aan adressant, dat diens overplaatsing geschiedde met de door hem in zijn adres opgegeven bedoeling. Adressant stelt daartegenover, dat de wet wél de benoeming van luitenant-kolonel WESTENBERG tot regiments-commandant toeliet; dat geen ancienniteitsverhoudingen zijne overplaatsing van Deventer naar 's Gravenhage noodig hebben gemaakt, en dat de Minister STAAL — bij wien de Minister om inlichtingen had behooren te vragen in plaats van bij den inspecteur — hem te verstaan heeft ge-

geven dat de overplaatsing geschiedde met de door hem opgegeven bedoeling.

De regiments-commandant, kolonel baron VAN DER CAPPELEN, heeft in December 1906 in adressants beoordeelingslijst verklaard, dat adressant in het afgelopen jaar zijn uiterste best had gedaan om de georeken in de beoordeelingen van vroegere jaren te verbeteren; niettemin heeft hij hem ongeschikt geoordeeld voor bevordering; aanvankelijk (16 December 1906) werd dat oordeel hierdoor gemotiveerd, dat de beoordeelingen van de jaren 1904 en 1905 zóó ongunstig zijn, dat één jaar, waarin deze hoofd-officier onder de onmiddellijke bevelen van den regiments-commandant gediend heeft, z. i. geen voldoende gegevens verschaft om de bovenaangehaalde beoordeelingen te veranderen, ook al is in dat jaar niets noemenswaardig voorgevallen waarop bemerking zou kunnen worden gemaakt. In zijne memorie van rechtvaardiging naar aanleiding dier beoordeeling heeft adressant opgemerkt, dat die verklaring niet in overeenstemming was met de bepalingen in het „Voorschrift Beoordeelingslijsten”, omdat zij uitsluitend berustte op het oordeel van een vroegeren chef, terwijl hij 10 maanden onder den regiments-commandant baron VAN DER CAPPELEN gediend heeft, herhaaldelijk bij diens afwezigheid het regiments-commando heeft waargenomen en eene mondelinge tevredenheidsbetuiging van dezen mocht ontvangen. Op verzoek van den inspecteur BRAAMS diende de regiments-commandant den 22sten December eene nieuwe lijst in, welke, behalve eene verbetering van louter formeelen aard, inhield dat de regiments-commandant ook zelf instemt met de beoordeeling over 1905, beide welke lijsten door adressant voor „gezien” zijn geteekend. De verwijzing naar de beoordeeling over 1904 was daarin vervallen. Adressant heeft in zijne memorie van rechtvaardiging naar aanleiding van deze gewijzigde beoordeeling onder meer opgemerkt, dat de regiments-commandant zijn oordeel over ongeschiktheid niet motiveert; dat hij blijkens de slotwoorden van zijne verklaring uitsluitend afgaat op het oordeel van zijn vroegeren chef, en dat hij hem ook mondeling verklaard heeft, dat er in 1906 niets was voorgevallen, dat hem grond gaf voor zijn ongunstig oordeel. Voorts beweert adressant in zijn tweede adres aan de Kamer, dat bij de tweede beoordeeling gehandeld is in strijd met den slotzin van het 2de lid van § 12 van het Voorschrift Beoordeelingslijsten, daar in 1906 de eerste inschrijving van een op een nieuw vel voortgezette lijst plaats vond, althans eene nieuwe lijst werd aangelegd, en dus geene verwijzing mocht geschieden.

Kolonel BRAAMS, 1 December 1906 opgetreden als generaal-majoor, inspecteur van het wapen, oordeelde adressant weer ongeschikt voor bevordering, enkel met verwijzing naar zijne beoordeelingen over 1904 en 1905; hij won aanvankelijk daarbij niet het oordeel in van den afgetreden inspecteur, generaal-majoor SMEDING over het jaar 1906, doch, daaromtrent nader gevraagd door den Minister STAAL, verklaarde generaal BRAAMS, dat zijne opvatting was, dat generaal SMEDING met zijne zienswijze instemde, terwijl nadere bespreking met laatstgenoemden, destijds gepensionneerden generaal aan het licht bracht, dat deze in algemeenen zin met de hem medegedeelde beoordeeling van luitenant-kolonel RÖMER over 1906 instemde, dat de door adressant gehouden oefening op het terrein, welke generaal-majoor SMEDING hem had zien houden, niet bijzonder mooi was, maar dat hij, luitenant-kolonel RÖMER minder kennende dan met generaal-majoor BRAAMS het geval was, om hem beter te kunnen beoordeelen, „waarschijnlijk nog een jaar zou hebben laten loopen alvorens eene definitieve beoordeeling te geven”; voor een regiments-commando zou hij hem in Januari 1907 niet in aanmerking hebben gebracht. Adressant beweert, door Minister STAAL voor een regiments-commando in aanmerking te zijn gebracht, en, hoewel Minister VAN RAPPAARD zich over de juistheid van die mededeeling niet uitlaat, blijkt dat in het begin van 1907 de mogelijkheid van adressants bevordering nog niet buitengesloten was.

Daar er tusschen adressant en generaal BRAAMS, naar aanleiding van zeker, in de stukken breder meegedeeld feit, eene gespannen verhouding was ontstaan, en zoowel Minister STAAL als de commandant van het veldleger in overeenstemming met het gevoelen van generaal BRAAMS van meening waren, dat, zoolang die zaak niet uit de wereld was en indien luitenant-kolonel RÖMER tot kolonel mocht worden bevorderd, ongewenschte verhoudingen zouden ontstaan van dezen tot generaal BRAAMS, heeft adressant, daarmee in kennis gesteld, zijne verontschuldiging aangeboden en heeft generaal-majoor BRAAMS die aangenomen. Intusschen wordt hierbij door den Minister VAN RAPPAARD opgemerkt, dat op het aanbieden van verontschuldigungen nimmer

(1) Dit is eene vergissing. Bedoeld zal zijn dat de voorgedragene te gelijk met zijne benoeming tot commandant van het regiment, niet tot kolonel werd benoemd.

Adressen van A. van Wijk, te Vlissingen, en van G. P. A. G. H. Römer, luit.-kol. bij het 3de reg. huzaren te 's Gravenhage.

is aangedrongen met het doel om het bezwaar tegen bevordering op te heffen, omdat dit bezwaar gelegen was in de hem toegeschreven fouten in karakter, optreden en tactische geschiktheid, doch dat weigering van verontschuldiging *opnieuw* eene reden zou hebben doen ontstaan om hem voor hooger rang ongeschikt te achten en dus zulke bevordering *te meer* onwaarschijnlijk zou maken.

Adressant beweert verder, dat de divisie-generaal, onder wiens leiding hij aan tactische oefeningen op de kaart had deelgenomen, inmiddels nog een zeer gunstig rapport over hem had uitgebracht, doch dat hem daarna door den Minister van RAPPARD is meegedeeld, dat in zijne beoordeelingslijst een nader rapport van kolonel baron VAN DER CAPPELEN is aangetroffen, waarin over adressants houding bij de cavalerie-manoevres in 1906 een hoogst ongunstig oordeel is uitgesproken, welk rapport, buiten weten van requestant, in strijd met „Voorschrift beoordeelingslijsten” in zijne beoordeelingslijst is gekomen: dat die ongunstige beoordeeling bovendien in strijd is met wat diezelfde kolonel in zijne beoordeelingslijst had verklaard, n.l. dat in 1906 niets noemenswaardigs is voorgevallen, waarop bemerking zou kunnen worden gemaakt: voorts dat het oordeel onrechtvaardig is, daar de door kolonel VAN DER CAPPELEN veroordeelde handeling overeenkomstig diens eigen aanwijzing was geschied. Te dien aanzien deelt Minister van RAPPARD mee, dat het rapport, uit eigen beweging gevraagd door zijn ambtsvoorganger, geenszins onverdeeld gunstig luidde, en betrekking had op twee oefeningen op de kaart. Vooral bij de eerste oefening had adressant den divisie-commandant in tactischen zin zeer wel voldaan: bij de tweede echter beging hij eene fout, die door den chef van den generalen staf KOOL scherper werd veroordeeld dan door bedoelden commandant; adressant had toen een weinig minder groot vergrijp tegen een juist tactisch inzicht begaan dan tijdens de cavalerie-manoevres in 1906. Minister STAAL vroeg daarop aan den inspecteur BRAAMS of dit rapport hem wellicht aanleiding gaf tot wijziging van zijn oordeel. Deze antwoordde daarop, dat hij den overste wel eens meer vooral op de kaart goed had zien handelen, maar ook zeer groote, niet te verontschuldigen fouten had zien maken. Voorts vroeg hij inlichtingen bij den regiments-commandant, baron VAN DER CAPPELEN, omdat hij vernomen had, dat adressant tijdens de manoeevres in 1906 geen blijken van geschiktheid gegeven had als partij-commandant. Vervolgens legde hij de ontvangen antwoord-nota over, met de opmerking, dat daaruit adressants ongeschiktheid als cavalerie-aanvoerder bleek, evenals meermalen was geschied, toen deze onder zijne bevelen diende. Die antwoord-nota is niet terstond aan den luitenant-kolonel RÖMER ter kennisneming meegedeeld. Minister STAAL heeft aanvankelijk geoordeeld dat bedoelde nota met annexe stukken *niet* in de beoordeelingslijst moesten worden opgenomen, daar zij niet door luitenant-kolonel RÖMER voor gezien waren geteekend. Later is dat toch geschied, maar Minister STAAL teekende op de „antwoord-nota” aan, dat zij op de beoordeeling van luitenant-kolonel RÖMER over 1906 niet van invloed mocht zijn. Minister van RAPPARD, die laatstbedoelde meening niet deelde, bracht ze daarop ter kennis van adressant (1). Deze heeft daarop den 28sten April eene verdediging zijner handelingen geheel van tactischen aard aan het Departement gezonden, o. a. daarin bewerende dat hij de hem bij de oefening op de Sonsche heide verstrekte opdracht volgens het door hem opgemaakte marschbevel op eene wel van initiatief en elan getuigende wijze wilde uitvoeren, maar die anders heeft uitgevoerd, juist op last van den kolonel baron VAN DER CAPPELEN. De chef van den generalen staf, deswege naar zijn gevoelen gevraagd, heeft eveneens het door den regiments-commandant gewraakte optreden van overste RÖMER afgekeurd. Minister van RAPPARD, meenende dat tactische overwegingen bij de vraag omtrent adressants bevordering den doorslag moesten geven, heeft de stukken in handen gesteld van den chef van den generalen staf, die heeft gerapporteerd, dat de uitkomst van zijn onderzoek voor adressant bepaald ongunstig was, en dat deze de tactische bekwaamheden miste die in den regiments-commandant der cavalerie een stellig vereischte zijn. De Minister deelt bovendien nog het oordeel mee van een ongenoemde, dat derhalve hier buiten beschouwing kan worden gelaten.

Adressant merkt naar aanleiding hiervan op, dat tot dusver nimmer het gemis van tactische bekwaamheid in zijne beoordeelingslijsten is vermeld, wat toch had moeten geschieden, indien dat gemis ware opgemerkt: dat het oordeel van den tegenwoordigen

inspecteur niet nader wordt gestaafd of onderzocht, terwijl de chef van den generalen staf in zijn oordeel enkel afgaat op schriftelijk verstrekte inlichtingen. Voorts, dat de bovenvermelde nota van baron VAN DER CAPPELEN uit eigen beweging door generaal BRAAMS is opgevraagd en doorgezonden, met het doel om het gunstige rapport van den divisie-commandant te neutraliseeren, en dat uit het rapport van den divisie-commandant, de nota van baron VAN DER CAPPELEN en het daarop gegeven antwoord van adressant de juistheid van adressants beweringen zal blijken, weshalve hij overlegging van die stukken aan de Kamer vraagt.

Het is op grond van de in het bovenstaande medegedeelde feiten, dat adressant verklaart zich door de wijze waarop hij is bejegend en waarop voor zijne geschiktheid voor den hooger rang is geoordeeld, ten zeerste gegriefd gevoelt en meent dat hem onrecht is geschied, en zich tot de Kamer wendt om hare tusschenkomst te verlenen tot herstel zijner grieven en tot betering van het door hem geleden onrecht, zoo noodig na gehouden onderzoek; terwijl hij in zijn tweede, bovenbedoelde adres beweert, dat zijne grieven *uitsluitend* betreffen de wijze waarop zijne chefs eene beoordeeling en een rapport omtrent hem hebben ingebracht.

Het komt Uwe Commissie voor, dat de klachten van adressant omtrent de wijze waarop over zijne geschiktheid voor den hooger rang is geoordeeld, niet ten eenenmale van allen grond ontbloomt zijn. Adressant werd zeenmal in 1904 als in 1905 door zijn regiments-commandant BRAAMS, zooals uit de door adressant bij zijn tweede request medegedeelde beoordeelingslijsten blijkt, ongeschikt voor bevordering geoordeeld. Vooral de beoordeeling over 1905 is uitvoerig gemotiveerd. De toenmalige inspecteur der cavalerie, de generaal-majoor SMEDING vereenigde zich bij zijne beoordeeling over 1905, mede op inlichting van zijn voorganger, den generaal-majoor WÜPPERMANN, met het oordeel van den regiments-commandant, onder toevoeging, dat hij den luitenant-kolonel RÖMER wel geschikt achtte voor den plaatselijken of provincialen staf. Adressant werd begin 1906 door den toenmaligen Minister van Oorlog, generaal-majoor STAAL, overgeplaatst bij het 3de regiment huzaren, en hoezeer de redenen voor die overplaatsing niet geheel tot klaarheid zijn gebracht, mag naar het oordeel der Commissie worden aangenomen, dat daaraan niet vreemd is geweest de bedoeling van den Minister van Oorlog, om adressant onder een anderen chef nog eenigen tijd bij het wapen te laten dienen, ten einde eene nieuwe zelfstandige beoordeeling van dezen te verkrijgen. De latere mededeeling van den generaal-majoor SMEDING, dat hij, ware hij inspecteur gebleven, den luitenant-kolonel RÖMER nog „één jaar zou hebben laten loopen, alvorens eene definitieve beoordeeling te geven”, — één jaar na 1 December 1906 — maakt dit zeer waarschijnlijk. Te meer is dit aannemelijk, daar de Minister van Oorlog ongetwijfeld bekend was met het feit, dat inmiddels eene gespannen verhouding tusschen den regiments-commandant BRAAMS en den luitenant-kolonel RÖMER was ontstaan, zooals blijkt uit de beoordeeling over 1905, waarin reclamants houding tegenover den regiments-commandant ongepast wordt genoemd, en waarin hij gezegd wordt te lijden aan zoodanige zelfoverschatting dat hij bij verschil van meening den regiments-commandant van kwade trouw heeft verdacht. De beoordeeling die de kolonel baron VAN DER CAPPELEN einde 1906 over reclamant uitsprak, — te vinden als bijlage II van het nadere request van reclamant — voldeed echter geenszins aan die verwachting, hoezeer uit de bewoordingen, waarin die beoordeeling vervat is, blijkt, dat die regiments-commandant bewust was, dat het er om te doen was om eene zelfstandige beoordeeling te verkrijgen, ten einde na te kunnen gaan of de vorige beoordeelingen zouden moeten gehandhaafd blijven. Immers grondt de regiments-commandant zijn ongunstig oordeel, leidende tot ongeschiktverklaring van adressant voor bevordering, op de beoordeelingen van kolonel BRAAMS over 1904 en 1905, onder bijvoeging, dat één jaar waarin de luitenant-kolonel RÖMER onder den regiments-commandant geëindigd heeft, dezen geen voldoende gegevens heeft verschaft om de aangehaalde beoordeelingen te veranderen. Opmerkelijk gemaakt door den inspecteur der cavalerie (den generaal-majoor BRAAMS, die kort te voren, 1 December 1906, als zoodanig was opgetreden), dat de regiments-commandant zijn eigen oordeel moest vermelden en niet, zooals geschied was, zich alleen beroepen mocht op eene vroegere beoordeeling, tenzij hij daarbij vermeldde, dat hij geheel met die beoordeeling instemde, heeft de kolonel van DER CAPPELEN zich daarnaar gedragen en in eene tweede beoordeeling zonder nadere motivering verklaard in te stemmen met de beoordeeling over het jaar 1905. Het komt der

(1) De Minister van RAPPARD rectificeert aldus de door hem op 26 Juni 1907 in de Kamer ten gevolge van onbekendheid met enkele gegevens ni der nauwkeurig gegeven voorstelling der feiten. Zie *Handelingen* 1906,07, bladz. 2152.

Adressen van A. van Wijk, te Vlissingen, en van G. P. A. G. H. Römer, luit.-kol. bij het 3de reg. huzaren te 's Gravenhage.

Commissie voor, dat op deze wijze slechts schijnbaar een zelfstandig oordeel door den regiments-commandant werd gegeven, zij het ook, dat formeel aan de eischen voor de beoordeelingslijst werd voldaan. Ook komt het der Commissie voor, dat de inspecteur BRAAMS eenigermate aanleiding heeft gegeven tot deze wijze van behandeling, door den eisch te stellen, dat in de nieuwe beoordeelingslijst de „vorenbedoelde instemming” uitdrukkelijk zou vermeld staan. De inspecteur vond alzoo geen steun in eene zelfstandige beoordeeling door den regiments-commandant, en bepaalde zich bij het uitspreken van zijn eigen beoordeeling over 1906 tot eene verwijzing naar zijne beoordeelingen over 1904 en 1905 en die van de toenmalige inspecteurs, zijne voorgangers. De inspecteur heeft niet de inlichtingen ingewonnen van generaal SMEDING, maar hij kan dat hebben nagelaten omdat ook deze den heer RÖMER niet had kunnen waarnemen. Dat dit in strijd was met § 10 voorschrift beoordeelingslijsten (zie 2de request sub 6^c) is onjuist. Verplichting om den voorganger te hooren bestaat niet, indien de chef in staat is naar eigen oordeel zijn taak te verrichten. De Commissie is desniettemin van oordeel, dat noch door den inspecteur, noch door den kolonel VAN DER CAPPELLEN voldoende in het oog gehouden is, dat reclamant juist over 1906 met de grootste nauwgezetheid had moeten beoordeeld worden. Dat dit intusschen aanvankelijk niet geschied is, blijkt uit het feit, dat de kolonel VAN DER CAPPELLEN tot tweemaal toe verklaart, dat er in dat jaar (1906) niets noemenswaardigs is voorgevallen, waarop bemerkning zou kunnen gemaakt worden. Immers blijkt later, dat er wel iets was voorgevallen, te weten bij de cavalerie-manoeuvres in den zomer van 1906, hetgeen zelfs van zoodanigen aard was, dat die kolonel, later op verlangen van den inspecteur daarover rapporteerende, naar reclamant mededeelt, een hoogst ongunstig oordeel over de houding daarbij van den luitenant-kolonel RÖMER uitspreekt.

In hoeverre voorts reclamant grond heeft zich gegriefd te achten, door het feit dat dit ongunstig rapport hem niet onmiddellijk door of namens Minister STAAL is medegedeeld, maar eerst later toen het door den Minister van RAPPARD bij zijne stukken werd aangetroffen — zij het ook met eene aantekening van den Minister STAAL, dat die Nota niet van invloed mocht zijn op de beoordeeling van reclamant — is, naar het oordeel der Commissie, niet met zekerheid te bepalen, daar reclamant de gelegenheid gehad heeft, vóór hij definitief voor bevordering ongeschikt verklaard werd, zich hierop te verdedigen.

De overige grieven van adressant, namelijk, dat hij meende goeden grond te hebben, door het aanbieden van zijne verontschuldiging ter zake van een vroeger door hem tot zijn regiments-commandant gerichte aantijging, het bezwaar tegen zijne bevordering op te heffen, alsmede, dat bij de definitieve beoordeeling tactische overwegingen den doorslag schijnen te hebben gegeven, waar deze vroeger tot ongunstige beoordeeling geene aanleiding hadden gegeven, komen de Commissie niet gegrond voor. Na de

inlichtingen van den Minister omtrent het eerste punt kan evenmin worden aangenomen, dat adressant inderdaad goeden grond had voor de meening, dat zijne bevordering afstuitte op persoonlijke grieven van den inspecteur, als dat hem was medegedeeld, dat het aanbieden zijner verontschuldiging diens bezwaren tegen bevordering zouden opheffen, al acht de Commissie het oogenblik om de bewuste zaak op die wijze uit de wereld te helpen al zeer ongelukkig gekozen. En wat het tweede punt aangaat komt het der Commissie voor, dat de nadere toetsing van adressants geschiktheid voor bevordering aan diens tactische bekwaamheden nimmer een grond van gegriefd zijn kan opleveren.

Intusschen, al zijn de grieven over de wijze van behandeling dezer zaak niet geheel ongegrond, omdat moet worden erkend dat die behandeling niet bij alle autoriteiten blijken geeft van zucht naar objectiviteit en van zelfstandigheid van oordeel, toch meent uwe Commissie dat er geen gronden zijn voor de Kamer om hare tusschenkomst te verleenen tot betering van onrecht hetgeen trouwens in het 2de adres niet wordt gevraagd. Het is toch gebleken, dat, behalve kolonel BRAAMS, verschillende andere autoriteiten, tot oordeelen bevoegd en geroepen, herhaaldelijk den adressant „ongeschikt” voor bevordering hebben geoordeeld, zij het ook dat zij meendeels op geschreven rapporten hebben moeten afgaan; tegen alles wat tegen hem ingebracht is, heeft adressant zich kunnen verdedigen en inderdaad ook verdedigd; en beoordeelingen, zoolwel vóór 1904 als na 1906 ook door geheel zelfstandig oordeelende officieren uitgesproken, hebben telkens tot dezelfde slotsom geleid, n.l. dat adressant ongeschikt was voor bevordering, terwijl niet één hunner een ander oordeel heeft uitgesproken. Bij zoodanig oordeel heeft de Kamer zich neer te leggen, zulks te eerder, omdat krachtens art. 15 der Bevorderingswet 1902 voor bevordering van kapiteins en hoofdofficieren alleen de meest geschikte in aanmerking mogen komen; terwijl adressant voor de bevordering tot kolonel steeds als ongeschikt werd beoordeeld; weshalve het niet noodig is de door adressant opgegeven stukken op te vragen, aangezien deze op het oordeel over de geschiktheid geenerlei licht werpen.

De Commissie heeft mitsdien de eer voor te stellen den Minister dank te zeggen voor de verstrekte inlichtingen.

Vastgesteld 24 Juni 1908.

DE SAVORNIN LOHMAN.
VAN VLIJMEN.
TYDEMAN.
BOS.
ELAND.